

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedeelj in praznikov, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 211.

V Ljubljani, v torek 15. septembra 1896.

Letnik XXIV.

Kmečko gibanje.

Organizacija stanov, to je parola socijalnega gibanja. V slogi je moč, tega starega reka nepobitno resnice spoznal je v obče tudi priprosti oratar, ki je doslej malone povsod stal za vratni ter čakal milostne pomoči. V to težko maso pala je iskra samozvesti, ki zadeva rastoče prepričanje, da v kratkih desetletjih propade srednji in mali zemljiški posestnik, da se sesede najmočnejši steber države in družbe, ako se v kratkem ne zlajša breme, ki ga podira, ako se mu ne ponudi in vsili hitra, izdatna pomoč. Pri nas in drugod z obupanjem zre zemljiški posestnik v prihodnost, ki mu ne užiga upanja luči, oprijemlje se bilke, da se reši iz občne povodnji propada; hvaležen je vsakemu zaupnemu človeku, ki ga tolaži ter mu obljubljuje boljših časov. Zato je bilo in je naše neomajljivo prepričanje: Obljuba dela dolgove. Obljub čul je naš oratar v izobilji, on čeka težko kakor na žarjavici, da mero-dajni krogi prično misliti tudi na reveža za vratni ter izvrševati svoje obljube.

Dobro znamenje je, da močje višjih in visokih stanov stopajo med nižji ljud, da ga zbirajo v množicah ter mu z jasnimi besedami naštevajo sredstva, ki so v sedanjih razmerah mogoča in primerna za izboljšanje gmotnega stanja. Veselo znamenje boljše prihodnosti je, da ljudskih zastopnikov prošnje in pritožbe vedno glasneje odmevajo v zakonodajnih zborih, in da bi danes bil v prihodnje nemogoč vsak ljudski zastopnik, vsak državnik, ki bi trdil, kakor nekoč vitez Schmerling, da se socijalno vprašanje neha v Podmoklih ali da se kmetu predobro godi.

Kmet se giblje in organizuje, želje in zahteve njegove dobivajo konkretno obliko na vseh javnih shodih. To je pokazal tudi nedeljski shod nižje-avstrijskih kmetov na Dunaji, kakeršnega še ni bilo

v Avstriji. Oglasilo se je do 22.000 udeležencev, toda ker so nekatere zasebne železnice v zadnjem trenutku odrekle znižane vozne cene, moralo jih je nad polovico gledati za odhajajočimi vlaki. Navzlic temu se je zbralo na dvorišču dunajske mestne hiše nad 10.000 kmetov.

Ta velikanski shod je imel popolno protiliberalno, krščanskosocijalno lice, zato židovski časniki s prikrito nevoljo poročajo o tej javni demonstraciji. Shoda so se mej drugimi udeležili ces. namestnik grof Kielmansegg, podžupan dr. Lueger, dež. odbornik Schöffel in vsi nižje-avstrijski krščansko-socijalni državni in deželni poslanci.

Shod pozdravi v imenu pripravljalnega odbora posl. Steiner. V imenu vlade in posebe poljedelskega ministra nagovori zborovalec grof Kielmansegg rekoč, da vlada popolnem uvaža pomen poljedel. stanu ter ima trdno voljo, pospeševati njegove koristi ter jih spraviti v soglasje s koristimi ostalih stanov. Posebno naglašja ces. namestnik važnost in potrebo kmečkih zadrug, za katere je vlada zbornici že predložila zakonski načrt.

Dr. Lueger naglašja, da je sedanji shod mejnik za razvoj prihodnosti. Kmečki in obrtni stan imata skupnega sovražnika, kateremu velja boj. Ljudski glas mora prodreti do višjih mest. Poljedelski minister grof Ledebur je brzojavno pozdravil shod ter obljubil svojo pomoč za izvršitev vseh resolucij, v kolikor so sedaj izvršljive.

Nato je bila stvarna razprava o deveterih resolucijah, ki obsegajo ves agrarni program. Prav dobro je utemeljeval kmet Sand prvo resolucijo o o kmečkih zadrugah. Poslanec Oberndorfer je utemeljeval resolucije glede znižanja zemljiškega, obrtnega in hišnorazrednega davka, dalje gledé prena-redbe lovskega zakona. Daljna resolucija zahteva premembo ubožnega zakona in domovinske pravice v tem smislu, da tudi država prevzame primeren

del stroškov za oskrbljevanje revežev. Učitelj Gartner utemeljuje resolucijo gledé obligatornih poljedelskih nadaljevalnih šol. Dalje so bile soglasno sprejete resolucije gledé izboljšanja zakona proti kužnim živin-skim boleznim, živinske soli, gledé povzdige vino-rejstva in primernih sredstev proti umetnim vinom. Shod je dalje v resoluciji ostro obsodil takozvano rokavno trgovino z žitom na borzi ter zahteval, da se vpelje primerna varstvena carina pri uvažanju ogerskega in ruskega žita.

Posl. dr. Gessmann je utemeljeval resolucijo, ki zahteva javne, to je, deželne ali državne zavaroval-nice proti ognju in toči, da država strogo nadzoruje sedanje zasebne zavarovalnice, dalje resolucijo o za-varovanju proti nezgodam in za starost. Konečno dr. Lueger govori o pogodbi z Ogorsko ter nasvetuje naslednjo resolucijo: „Pogodba z Ogorsko naj se le tedaj obnovi, če se izdatno zviša ogerski državni prispevek in če se zagotovi, da bode Ogorska tudi pošteno izvrševala novo carinsko in trgovsko pogodbo.“ Shod izraža željo, da se ustanovi samostojna avstrijska banka.

S tem je bil shod končan. Upajmo, da ne bode brez uspeha, temveč da prodere njegov glas v zbor-nico državnega zbora in da vlada izvrši svoje obljube.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. septembra.

Poslanec Lienbacher †. Včeraj jutraj je umrl na svojem posestvu Georgenberg na Solno-graškem po večmesečni hudi bolezni državnoborski poslanec dvorni svetnik Lienbacher, o katerem trdi celó liberalno časopisje, da je bil „najpogumnejši boritelj konservativne stranke v Avstriji“. S svojo izvanredno nadarjenostjo in temeljito juridično izobrazbo je z največjo lahkoto vsikdar zastopal in-

LISTEK

Vrnitev iz južne Amerike.

Zdravo, zdravo domovina mila!
Moja majka zdrava bila!
Pozdravlja te vleran sinak tvoj.
Izza dugog' težkog' putovanja
Tvomu licu on se opet klanja
In pruži ti vruči celov svoj.
P. Preradović.

Bilo je 4. dne julija 1885, ko sem stopil prvič na trda tla ameriškega sveta. Bil sem „green donkey“, človek, ki misli v obljubljeni deželi hitro obogateti, ima polno glavo lepih načrtov, a stopi na led, kajti za delo premehek, za malo navadno službo preučen, za večjo nesposoben, kajti vse spretnosti ne pomorejo, dokler se temeljito ne seznani z on-dotnimi običaji in jezikom. — Marsikdo, ki ga je upanje speljalo v Ameriko, se ondi vpraša: Kaj sedaj? Delati ne znam, krasti ne smem in vbogajme prositi se sramujem; a živeti je le treba, kajti tudi v Ameriki ne visé mesene klobase na plotovih.

Ne kaže torej družega, ko lotiti se dela, kate-rega-koli. Tako je Rock-hill v državi Missouri kraj, kjer sploh jagode in maline umetno gojé, ker so za ta sad jako ugodna tla. Meseca junija se začne ta beratev. Že nekaj dni preje prihajajo semkaj od

vseh vetrov čudne prikazni, ljudje v zamazanih, raz-trganih oblekah. In večina teh je že posedala po srednjih in tudi visokih šolah: negodni profesorji, zadolženi graščaki, odpodeni častniki, propali trgovci, odslovljeni uradniki in učitelji, nedozoreli dijadi itd.

Skoro vsakdo teh „delavcev“ je imel doma smolo ter se napotil v „eldorado“, češ, da ga ondi vsprejmo z odprtimi rokami. Nasprotno pa so ne-redki slučajji, da bivši hlapei in pastirji postanejo ondi bogati zemljiški posestniki in trgovci, seveda ne z rokovnicami, temveč z žulji na rokah.

Jaz sem se letos vrnil ne sicer s tisočaki, ven-der pa z zadovoljnim srcem, da sem si v zadnjem času toliko prihranil, da mi ni bilo treba beračiti v mili domači kraj. Poslovil sem se od prijateljev in znancev ter v mestu Buenos Aires stopil na vlak, ki nas je več sopotnikov v poldrugi uri pripeljal v Puerto de La Plata, kjer se ustavlja največ italijan-skih parnikov; bilo nas je nad 100, ki smo se vra-čali domov. Tu nas je čakal parobrod „Montevideo“ italijanske družbe „La Veloce“ v Genovi. Kupil sem si vozni list 3. razreda, ker je za polovico ceneji. „Montevideo“ je jeden manjših parobrodov ome-njene družbe; nosi 3500 ton, stroj ima 2500 konj-skih močij ter preplove v jedni uri 13 angleških milj. Na parobrodu so: kapitan, 3 častniki, komisar, intendant, 3 strojevodje, pristavnik, zdravnik, 2 nad-

mornarja, 14 mornarjev, 2 kuharja, 2 kuhinjska po-močnika, kantinér, 2 peka, mesar, tesar, 3 mazači stroja, 12 kurjačev, 6 premogarjev, 2 dečka, po 2 strežaja za častnike, potnike I. in II. ter III. raz-reda. Osobje se menja v službi na štiri ure. Hrana za potnike III. razreda je nazajgrede mnogo slabša, ker hočejo tako prisiliti ljudi, da nekaj potrošijo na ladiji.

Gospodinje bi utegnile zanimati, da je kuhinja jako tesna, in vender se za več ko 1000 ljudij kuha po trikrat in za nekaj sto po petkrat na dan. Svežega mesa je dovolj, kajti mesar ima priprav-ljenih precej volov, ovac, telet, prašičev in razne perutnine.

Moji tovariši so bili poleg nekaj Španjolv s Kanarskih otokov skoro sami Italijani in jeden Dal-matinec, s katerim sem se razgovarjal hrvatski. Ze prvi dan smo se seznani vsi, kajti na takem poto-vanju velja: med volkovi je treba tuliti, sicer je dolg čas.

Na ladiji je stroga disciplina ter snaga, kakor v vojašnici. Komisar skrbi za red; če se mu kdo ustavlja, posade ga v prvi luki na suho.

Na ladiji sredi morja ni tako dolgočasno, kakor bi si kdo mislil. — Iz svojega dnevnika izpišem sledeče:

teresa svojih volilcev. Rojen je bil 18. aprila 1822, izobrazil se na Dunaju ter leta 1846 vstopil v justično službo. Služboval je več let pri sodiščih na Solnograškem, Nižje in Gorenje Avstrijskem. Kot državni pravnik se je mnogokrat zameril židovskim žurnalistom. Leta 1865 je postal višji deželni sodnijski svetnik. V sodnijski stroki si je stekel mnogo zaslug. Pet let pozneje je stopil v javnost kot parlamentarec, njegova domača občina Golling ga je poslala v deželni zbor solnograški. Leta 1873 pa je postal državni poslanec ter se takoj pridružil takozvani pravni stranki, katere katoliška načela je vedno energično zastopal. Kot tak in kot marljiv delavec na narodnogospodarskem polju je imel vsikdar mnogo nasprotnikov, posebno sta se v tem odlikovala poslanca Suess in Beer. Postal je konečno tudi solnograški deželni glavar in leta 1887 stopil v trajni pokoj. Kot ljudski zastopnik pa je marljivo deloval do letošnje pomladi, ko ga je bolezen privezala na dom in sedaj tudi končala tek njegovega življenja. Vse njegovo delovanje kaže, da se je zvesto držal po starokonservativnem načrtu, le žal, da je bil nasprotnik krščansko-socijalnega gibanja in pa slovanskih zahtev.

Tržaška treditna je včeraj z nova pokazala, da se le prisiljena klanja avstrijski upravi in da bi najraje vse odstranila, kar ji kali sočutje z „blaženo“ Italijo. Ker pa tako tesno simpatizuje z Italijani, zato pa tudi črti vse, kar prvim ne ugaja. V včerajšnji seji mestnega sveta je namreč predlagal radikalni odbornik Spadoni, naj se store pri deželni vladi potrebni koraki, da prepove na 20. septembra, na dan osvojitve Rima, določeni spreved, ki ima namen demonstracije in je v protislovju s čustvom tržaškega prebivalstva. Ako bi se pa spreved vkljub temu vršil, naj se ga občina nikakor ne udeležuje. Vladni zastopnik baron Conrad je pa izjavil, da je slovesnost kronanja žalostne Matere Božje izključno verska manifestacija, zato občinski svet nima pravice, vmešavati se v verske zadeve in torej predlog postavnim potom nima nikake veljave. Vkljub temu se je vsprejel predlog framasona Spadonija mej burnim odobravanjem galerije.

Med konservativnimi in liberalnimi velikoposestniki gorenjeavstrijskimi se je, kakor smo že poročali, za bodoče deželnozbornske volitve sklenil kompromis. Glavne točke so nastopne: Liberalni velikoposestniki dobe od 10 mandatov — dva zmerno liberalna zastopnika (grof Weissenwolf in Dworzak). 2. Liberalni posestniki obljubijo, da ne bodo, kakor navadno ugovarjali volilni pravici duhovnih prebendarjev. 3. Liberalna zastopnika se zavežeta: a) vedno varovati avtoriteto katoliške cerkve; b) pri verskih vprašanjih konservativcem nikdar ne nasprotovati. 4. Zavežeta se dalje gledati na potrebno varčnost pri deželnem gospodarstvu. 5. Konservativni veleposestniki drže le tedaj svojo besedo, kadar bode kurija nižjeavstrijskih veleposestnikov, najdalje do 25. t. m., konservativni manjšini prepustila primerno število mandatov. — Vlada se je zelo potrudila, da bi se ta kompromis sklenil, ki ima biti

most, po katerem bi prišli liberalni veleposestniki v katoliški tabor. In le zato so bili konservativci za kompromis in tudi strogo katoliška stranka mu je pritrdila, pa še le potem, ko so bile vse točke objavljene. Seveda izgubi ta kompromis svojo veljavo takoj, ko bi liberalni veleposestniki ne prepustili konservativcem primerne števila mandatov.

Dogodki v Bolgariji. Minulo nedeljo, kakor smo že omenili, so se vršile na raznih krajih občinske volitve, pri katerih je večinoma zmagala vladna stranka. Objavljenih je bilo nič manj ko šest kandidatnih imenikov. Največjo zgago so povzročali Radoslavisti, ki so hoteli prirediti volilski shod, a ga jim oblastvo ni dovolilo, ker so ga prepozno naznanili. Vspeh zmage sicer še ni objavljen, vendar so pa propale z znatnimi manjšinami vse stranke razun vladne s kandidatom Načevićem na čelu.

Armenski revolucionjski odbor, o katerem se še sedaj ne vé, kje da stoluje, je naznanil poslanikom, da bodo Armenci znova padli nad Carigrad, ako kmalu popolno ne pojenja kruto zasledovanje Armencev. Vse to gibanje pa najbolj podpirajo sebični Angleži, kateri bi se najraje okoristili s pomočjo ubogega naroda. Londonski liberalni listi svetujejo vladi, naj pretrga diplomatske razmere s Turčijo. Tudi lord Rosebery je jel v poslednjem času toplo zagovarjati interese armenskega naroda. Vladni listi objavljajo sultanov odlok, s katerim se dovoljujejo zaželenne reforme. Merodajni krogi se sicer nadejajo, da se sedaj poleže dolgotrajni nemir, vendar to upanje še ni popolno zagotovljeno.

Cerkveni letopis.

Blagoslovljenje nove kapelice v Borovnici.

Prelepa slovesnost se je vršila 8. sept. t. j. na Mali Šmaren tu v Borovnici.

Blagoslovlila se je ta dan slovesno nova kapelica v čast lurški Materi Božji, katero je postavila cela fara borovniška Mariji v dar. Ni je hiše v Borovnici, ki bi ne bila po svojih močeh kaj pripomogla k tej stavbi. Vse je željno pričakovalo dne, ko se ona slovesno blagoslovi.

Veleč. g. profesor Keržič je v ta namen prišel v Borovnico, da je imel tu ob 10. pridigo in slovesno sv. mašo. V prelepem govoru je pojasnil pomen današnje slovesnosti. Ker je bil gospod že sam v Lourdu in ondi na lastne oči gledal ta čudoviti kraj Marijinih milosti, zato je tudi s tem večjim navdušenjem in prepričanjem mogel govoriti ljudstvu o lurški Mariji.

Slovesno sv. mašo poveljevalo je ubrano petje, ki je bile vravnano popolnoma na podlagi liturgičnih pravil. Pela se je Missa solemnis od Ant. Foersterja, op. 25, graduale „Benedicta et venerabilis“ istega skladatelja, in po recitovanem ofertoriju kot uloga „Ave Marija“ od Burgarett-a. Introitus in communio koralno.

Prava slovesnost pa je bila nastavljena na 3. uro popoldan.

Pred župniščem se je zbrala cela vrsta večjih in manjših deklet, da v slovesnem sprevedu preneso kipa Marije in Bernardke v cerkev, da se ondi blagoslovita, in od ondot dalje proti kapelici. Najpoprej je šlo nad 70 belo oblečenih deklic — šolaric, za njimi nad 80 do cela jednako oblečenih deklet in za temi še večje število navadno oblečenih, vse s svečami v rokah.

Slovesni spreved je vodil veleč. gosp. dekan iz Vrhnike Fr. Kumer, v spremstvu več sosednih duhovnikov. Slavna tukajšna požarna bramba pa je posebno lepo skrbela, da je pri toliki množini ljudstva, domačega in tujega ves čas vladal popolen red.

Pri kapelici je veleč. g. dekan v navdušenih besedah slavil lurško Mater Božjo in v nemal zbrane vernike, da se posebno v današnjih hudih časih tem prisrčneje oklepa Marije. Nato so se opravile slovesno pete litanije, zapela se je še Nedved-ova „Češčena Marija“ in končana je bila slovesnost.

Nepotrebno je omenjati, da je bila Borovnica vsa v praznični obleki, vsa okinčana z mlaji in zastavami.

Kapelica je dovolj prostrana. V njej je popolnoma izdelan altar, da se bo z višjim dovoljenjem maševalo ob gotovih časih.

Načrt je napravil kamnosek Feliks Toman v Ljubljani. In priznati moramo, da mu dela vso čast, kakor dela izpeljava načrta čast vrlemu domačemu zidarskemu mojstru, Andr. Žrjavu.

Tako je torej izpolnjena želja za blagor svojih faranov tako skrbno vnetega župnika Janeza Oblaka: kapelica lurške Matere Božje je postavljena in blagoslovljena. Naj se nebes Kraljica z ljubeznijo ozira na ta dar in naj ravno glede nanj v prav posebno varstvo vsprejme celo faro borovniško.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 15. septembra.

(Pričetek šol.) Vsako leto ob pričetku šole opozarjamo slovenske stariše, naj svoje otroke pošiljajo v slovenske ljudske šole, ker je le na podlagi materinega jezika pričakovati ugodne vzgoje in izobrazbe. To željo ponavljamo zopet letos. Slovenski otroci naj gredo v slovenske šole, nemški otroci pa v nemške!

(Odkritje spominske plošče monsign. Jeranove) se je v ponedeljek vršilo prav slovesno v Javorjah nad Poljanami. Veliko sv. mašo je opravil kanonik gosp. Ivan Sušnik, ki je tudi blagoslovil novo pokopališče, pri rojstni hiši pa, v katero se je vzdala spominska plošča, je slavnostni govornik gosp. A. Kalan načrtal zbranemu ljudstvu, vzlasti Javorskim rojakom življenje in delovanje pokojnega Jerana, katerega smemo po pravici prištevati najzaslužnejšim možem našega naroda. Plošča, katero je prav lično napravil gosp. Alojzij Vodnik, nosi nastopni napis: V tej hiši je bil rojen ponos fare Javorske, kanonik Luka Jeran, steber Slovenstva, oče dijaštva, vzor slovenskega duhovenstva dne 18. oktobra 1818, umrl v Ljubljani 25. aprila 1896. — Postavili čestilci 14. sept. 1896. — Slovesnosti

Dne 4. julija smo se ukrcali ter čakali drugzega dne. Gosta in mrzla megla zakrivala nam je okolič; v jedni uri smo dospeli na tiho, odprto morje. Parnik je vozil nad 20.000 vreč koroze. Popoldne ob 3. uri smo dospeli v Montevideo, glavno mesto republike Urugvaj, kjer so zopet naložili do 10.000 vreč koroze. Tu smo morali prenočiti, v noči je potnikom zmanjkalo marsikaj, kajti „fakini“ pazijo na denar, obleko, sploh vse, kar je kaj vredno. Zato je treba denar in druge vrednosti izročiti komisarju.

Dne 7. julija smo nastopili 4490 angleških milj dolgo pot do Kanarskih otokov, brez vsake postaje 14 dnij in nočij. Morje je bilo mirno, gladko, brez vsake sapice. Toda tihi vodi ni zaupati; že takoj prvi dan je začel pihati jugovshodnik.

Dne 11. jul. je zbolel neki sopotnik in ob 10. uri zvečer je bil mrlič.

Drugi dan, v nedeljo 12. jul. bil je ob 8. uri pogreb. Na dno vreče so djali kos premoga, potem zbasali v vrečo mrliča, vrečo zavezali, ladijo ustavili in — štrbunk. Valovi so se zgrnili nad mrzlim in temnim grobom.

Dne 13. julija je zbolel otrok ter v kratkih urah umrl; zvečer je bil jednak pokop. Mati otrokova je jokala, da jej je solz zmanjkalo, toda nikdo je ni tolažil.

Mej vožnjo smo srečavali razne parobrode, prebitevali jadernike; spremljali so nas delfini, celó

kita smo dvakrat videli. Dne 22. jul. pa je po noči nastal vihar z dežjem. Voda je kar v potokih drla čez krov ter odnašala vse, kar ni bilo pribito ali priklenjeno. Spali smo malo, jedli skoraj nič ves drugi dan, kajti držati smo se morali vedno. Tako smo se zakasnili za jeden dan. Dne 23. smo dospeli v „Las Palmas“ med Kanarskimi otoki. Mestece je precej čedno in ima mnogo prometa, ker se tu ustavlja večina parnikov v južno Ameriko in Afriko, da se preskrbé s pitno vodo in premogom. Tudi naš parobrod je naložil 300 ton premoga ter izložil 8000 vreč koroze.

Dne 24. in 25. jul. smo ugledali marok. obrežje severozap. Afrike in 26. julija tudi že špansko v Evropi. Bila je nedelja, na parniku smo imeli službo božjo. V „Las Palmas“ se nam je bil namreč pridružil nemški misijonar iz Kameruna; imel je soboj 15 letnega zamorca, da ga v Rimu izroči misijonskemu odgojišču. Deček je govoril dobro nemški, še bolje angleški; pravil mi je, da je brez očeta in matere in je že doma tri leta obiskoval šolo. Pri sv. maši ob 9. uri, katere so se udeležili vsi častniki in potniki, je stregel zamorček.

Opoldne smo zagledali mogočno angleško trdnjavo Gibraltar, ki straži morski prehod med Evropo in Afriko. Na desni smo v daljavi videli mesto Tanger in zatem Zevto. Parnik pomikal se je hitreje, vsak dan nad 300 milj. Na večer dne 26.

jul. sem slonel ob poročju na krovu ter se zamislil v domač kraj, kjer so imeli „somenj“. Spomnil sem se zadnjih domačih štruktjev pred 12 leti ter pogosto vzdihnil: „Perute imeti si želim“.

Naslednje dni smo se vozili ob obrežju.

Dne 28. jul. je umrl drugi otrok, ki pa so ga v krsti prepeljali na suho. V lijonskem zalivu smo zopet imeli viharno vreme, ki pa nas ni več toliko strašilo, kajti bližali smo se Italiji. Dne 29. julija bili smo že zgodaj na nogah. Bilo je krasno vreme, vrstila so se mesta Nica, Monako, San Remo, San Mavricijo itd. Parnik se je počasi pomikal zaradi plitvega morja.

Ob 3. uri popoldne smo v Genovi stopili na suho. Tu smo imeli na „dogani“ velike sitnosti s finančnimi stražniki; preobrnili so nam vse žepe in kovčge. Nič boljši niso krčmarji. Ker je bil večerni vlak že odpihal, moral sem prenočiti ter za malo večerje in posteljo plačati 6 frankov.

Dne 30. jul. ob 11. uri sem dospel v Milan, kjer sem si ogledal krasno stolno cerkev, razna druga poslopja in prodajalnice. Prenočil sem v Veroni in 31. jul. sem ob 1/5. uri popoldne v Korminu stopil na avstrijska tla. Zadel me je po mnogih letih zopet na ušesa mila slovenščina. Isti večer ob 1/12. uri pa sem izstopil na kolodvoru v Ljubljani.

se je udeležila vsa Javorska fara ter mnogo častilcev pokojnikov od blizu in daleč. — Zahvalo smo dolžni izreči vzlasti domačemu gosp. župniku Fr. Kregarju, ki se je zelo potrudil, da se je slovesnost izvršila tako dostojno.

(Volitve volilnih mož.) O izidu prvotnih volitev se nam nadalje poroča: Na Ježici so izvoljeni vsi 4 volilni možje katoliškonarodne stranke. Istotako tudi na Črnučah 2 zanesljiva volilna moža. — V Polhovem Gradcu so bili izvoljeni 4 volilni možje, vsi zanesljivi pristaši naše stranke. — Enako ugodno so se vršile volitve volilnih mož v občinah Velika Loka, Slivnica in Luče, kjer bodo oddali vsi volilni možje (5) svoje glasove za kandidata katoliškonarodne stranke. — Tudi občina Polica si je izbrala 2 zanesljiva volilna moža naše stranke. — Dne 14. t. m. je bila volitev volilnih mož v občini St. Vid-Zatičina. Vseh pet mož je naše korenine. — Na Brezovici so bili izvoljeni 4 možje, in na Logu 2, skupaj toraj 6 mož. Vsi so poštenjaki in vsi bodo 29. sept. v Ljubljani volili zanesljivo gosp. dr. J. Susteršiča.

(Iz Breznice) 14. sept. Zadnja dva požarja v Zatreznici in Zirovnici sta pokazala, kako zelo je potrebno gasilno društvo za občino Breznisko. Zato se je tudi pri nas ustanovilo to prepotrebno društvo ter zadnjo nedeljo je stopilo prvič v javnost pri blagoslovljenju nove brizgalnice. O polu deseti uri so dospeli vnanji gosti v Zirovnico, kjer jih je pričakovala domača požarna bramba s svojim načelnikom gospodom Ivanom Čopom. Prišla so gasilna društva iz Begunj, Bleda in Radovljice z zastavami; iz Dorjega in Jesenic so pa poslali gasilci kot zastopnike svoje načelnike z nekaterimi udi. Po vsprejemu odkorakala so vsa društva na Breznico. Za njimi so peljali krasno z zastavami in vencji okinčano brizgalnico. Mnogobrojni slavoloki s primernimi napisi so pozdravljali došle goste. Brizgalnico so postavili pred cerkveni uhod, društva so se pa razpostavila v lepem redu po sredi cerkve. Na to je stopil prečastiti gospod profesor dr. Ivan Svetina na leco ter v krasnem govoru razložil pomen blagoslova in dolžnosti, katere prevzamejo udje gasilnih društev. Po sv. maši je blagoslovil prečastiti gosp. domači župnik brizgalnico ter pozdravil v kratkem nagovoru zbrane gasilce, izrazil željo, naj bi bilo novo društvo in njegovi udje vedno cerkvi v veselje, fari v ponos, faranom v brambo. Na to so odšli gasilci v Zirovnico, kjer so imeli v gostilni gospe Marije Čop obed. Ob 4. uri je bila tombola s srečkanjem; katera sta donesla društ. blagajnici 138 gl. Dal Bog novemu društvu obilo blagoslova!

(Romanje v Lourdes.) Iz Einsiedelna se nam poroča: V sredo po Malem Smarnu smo avstrijski romarji zapustili Lurd. Čeravno nismo imeli očitne sreče, da bi bil kdo nas telesno ozdravljen, vendar so se naša srca užgala pri očitnih milostih, katere je Vsegamogočni po priprošnji Marije drugim dodelil. Po 26urni vožnji smo dospeli v četrtek popoldne v Paray le Monial. Obiskali smo tam svetišče presv. Srca Jezusovega. Na altarju, pri katerem je božji Odrašenik odkril Svoje Srce blaženi Marjeti M. Alacoque, daroval je v petek slovesno sv. mašo vis. čast. g. Hribovšek, semeniški vodja v Mariboru. Skozi biser Evrope, prekrasno Švico, pripeljali smo se včeraj soboto 12. t. m. v Einsiedeln, slovečo božjo pot. Posebne službe božje avstrijski romarji danes nimamo, ker je slavni odbor pozabil, da je navada, take reči o pravem času naznaniti. V torek, 15. t. m., po noči dojde naš romarski vlak na Dunaj. Slovenci se ločimo že v Inomostu.

(V St. Vidu na Dolenjskem) pričela je poslovati Raiffeisenova posojilnica. Prvi dan se je razposodilo do 2000 gl. Iz tega lahko spoznamo, kolika potreba je bila tega zavoda pri nas. —ng.

(Iz Kranjske Gore.) Na gorah je vse bolj pozno. Vse pozneje dozarja. Tudi šolo smo sklenili še le danes 15. septembra, ko jo drugodi že pričenjajo. Pa razni kraji, razne navade in razmere. Vseh učencev je bilo 229; ponavljalcev 59; 170 vsakdanjih; koncem leta pa je bilo vsakdanjih le 143. — Tujci so odšli večinoma že pričetkom septembra, nekaj pa jih je še ostalo. Nekateri so se zopet povrnili, odkar je vreme nekoliko boljše. Pretekli mesec pa smo imeli res strašno močo. Palo je

dežja 400 mm, mej tem ko je znašalo v Ljubljani le 290 mm. Največ ga je palo 72 mm v 24. urah. — Gorkota, moča in mraz, vse to je provzročilo, da letos nekatere stvari ne bodo niti dozorele. Letina bo bolj slaba. Krompir, glaven pridelek je le droban in uže precej črn. Koruza sploh ne bo dozorela. Istotako je s fižolom. Uže po leti vsejano ajdo pa je dež pobil v zemljo. Obeta se nam toraj slaba prihodnost.

(Delo hvali svojega mojstra.) Ljubljanski pasar gosp. Ivan Kregar je te dni besniškemu gosp. kuratu Fr. Pokornu izdelal prav krasen kelih v gotškem slogu. Kelih je ves srebrn in dobro v ognju pozlačen ter tehta 1 kg in 25 gr. Kupa je lično cilizovana, nodus jako pripraven, noga ali stojalo, že samo na sebi jako prikupljivo, ker ima lepo obliko, je še tem mičnejše, ker je okrašeno z jako finimi emajl-podobami, kojih vsaka stane 20 kron. Podobe so pa te-le: Sree Jezusovo in Marijino, sv. Jožef, sv. Frančišek Seraf., sv. Alojzij in sv. Barbara. — Visok pa je 25 cm. Lahko rečemo, da je domača cerkvena umetnost s tem okusno izdelanim kelihom zopet mnogo pridobila. Zato so se pa mnogi razumniki, videč to delo, prav laskavo izrazili o njem.

(Nezgoda.) Dne 14. t. m. je bil v St. Vidu na Dolenjskem semenj. Ljudje so se že vračali domov. Najedenkrat nastane nevihta, bliski so švigali. Na cesti iz St. Vida proti sv. Roku je strela zadela dva moža in ju ubila do smrti, tretjega le omamila. Ob enem je ubila jednega vola. Ponesrečenca sta iz Krušne vasi, fare dobrniške. —ng.

(Ogenj.) Iz Vodice, 14. sept.: V Utiku je v soboto, 12. t. m., opoldne nastal ogenj. Pogorel je pod posestniku Antonu Zormanu. Zgorelo je ob enem veliko krme in nekaj žita. Zažgali so otroci igrajoči z žveplenkami. Ponesrečeni je zavarovan pri graški vzajemni zavarovalni družbi, pa le za malo svoto. Priporoča se usmiljenim ljudem za podporo!

(Strelišče.) Včeraj popoldne treščilo je že v drugi letos v tovarno G. Tönniesa. Prvič na dvorišču v zemljo, a včeraj v mehanično delavnico. Strelišče je udarila v vrh in šla po zidu in skozi zid pri oknu v delavnico, ondi odletela na jeden stroj, kateri se sedaj popravlja, odtod po tleh na galeriji, skozi zid in v zemljo. Jednega ključarja omamila je tako, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

(Strelišče je udarila) včeraj popoldne v gospodarsko poslopje posestnika Ant. Sluge na Viču. Pogoreli so mu razven hiše vsi deli poslopja.

(Nesreča.) Dne 12. t. m. se je v Kozarjih v dobrovški župniji utopil 68letni Simon Lavec, po domače Gajšter. Mož je že dlje časa bolehal in v soboto zvečer se je nanagloma domačim ukradel ter zašel preko vrta v mimotekočo Gradaščico. Pred odhodom je tožil, da mu ni več živeti. Iskali so ga pozno v noč, a našli še-le v nedeljo zjutraj.

(Iz Brežic) 14. septembra: Volilni shod. Pri včerajšnjem volilnem shodu v Brežicah je poročal jako obširno gosp. poslanec Jerman o svojem delovanju v dež. zboru ter pojasnil vzroke, radi katerih so bili prisiljeni štajerski dež. poslanci zapustiti deželni zbor. Shod mu je izrekel zahvalo. Na to je gosp. župnik I. Zičkar v glavnih potezah razvil svoj program, katerega so volilci odobrili in se zavezali, v ponedeljek 21. sept. za njega glasovati. Gosp. poslanec Jerman je na to prebral izjavo gosp. Balona na Bizelskem, da on ni kandidiral in da on poslanstva nikakor ne prevzame. — Gosp. Dragotin Hribar iz Celja se predstavi kot kandidat za mestno in tržko skupino celjsko ter v navdušenih besedah govori o krivicah, katere se godijo Slovincem. — Zbor ga soglasno vsprejme kot kandidata. —

(Pri vojaških vajah) na štajersko - ogerski meji je obnemoglo od domačega polka št. 17 60 mož in 3 so takoj umrli.

(Svečanost slovesnega kronanja žalostne Matere Božje pri sv. Justu v Trstu.) Vspored: V sredo, dne 16. septembra ob 1/6. uri popoldne kratek vvodni govor, spreved po cerkvi s soho M. Božje s pesmijo „Magnificat“. Po opravi zvoze zvonovi stolne cerkve skozi pol ure. — V četrtek 17., v petek 18., v soboto 19. sept. ob 6. uri sv. maša, ob 10. uri slovesno opravilo, ob 5. uri popoldne rožni venec, pridiga in blagoslov, po litanijah se

poje „Ave Maria Stella“. Vse tri dni bo zvonilo ob 8., 12. in v mraku v stolnici po pol ure, v soboto večer pa od 1/7.—7. ure bo zvonilo po vseh cerkvah. V nedeljo, dne 20. sept. ob 4. uri se odpre cerkev, ob 5. začno se brati sv. maše, ob 7. uri sv. maša pred sv. R. Telesom, ob 7. uri kronanje M. Božje, „Te Deum“ in pontifikalna maša, ob 3. uri popoldne spreved s soho Marijino po mestu. K temu sprevedu se vabijo vse bratovščine in katoliške družbe tržaškega mesta. Spreved pojde po oni poti, ko o sv. Telesu; vodi ga prevzv. gosp. Alojzij Zorn, nadškof goriški v spremstvu drugih škofov. — Od 21. do 26. septembra ob 6. uri sv. maša, ob 10. uri slovesno opravilo ob 5. uri popoldne rožni venec, pridiga in blagoslov. V nedeljo, 27. sept. ob 6. uri sv. maša, ob 10. uri slovesno opravilo, ob 1/5. uri popoldne sklep. V dan 20. sept. so popolni odpustki v cerkvi sv. Justa, kakor na Porcijunkulo. Od 21.—27. septembra je vsak dan popoln odpustek pod navadnimi pogoji.

(V Komenskem okraju) so samo tri vasi, katere niso še okužene „s trtno ušjo“ in sicer Vojšičica, Sela in Brestovica.

Telegrami.

Premisl, 15. sept. Presvetli cesar je podaril iz zasebne blagajne 2350 gl. v dobrodelne namene. Včeraj se je podal zgodaj k vojaškim vajam.

Dunaj, 15. septembra. Črnogorska knežinja Milena je dospela sem s princem Mirkotom in princezinjo Ano.

Opava, 15. septembra. Pri volitvi v skupini veleposestva so bili izvoljeni vsi dosedanji zastopniki razun veleposestnika Bayerja, na čegar mesto stopi baron Pillersdorf.

Sredec, 15. septembra. „Agencia Balcanique“ poroča: Volilni vspeh se je objavil šele zjutraj ob 6. uri radi ogromne vdeležbe. Od vladne stranke sta dobila Načević 3279 in Gorbanov 3171 glasov, kar se dosedaj še nikomur ni posrečilo. Volilni vspeh kaže, da združena opozicija ni mogla doseči niti delnih vspehov.

Madrid, 15. septembra. Ministerski svet je sklenil, da se zahteva od postavodajalnih zastopov neomejni kredit za popolno pomirjenje upornikov na Filipinih.

Valencia, 15. septembra. Včeraj sta trčila dva tramvajska vlaka. Trideset oseb je bilo ranjenih, od teh 19 precej hudo.

Bruselj, 15. septembra. Po poročilu „Reuters Havas“ je zasačila policija nekaj sumljivih oseb, o katerih se je govorilo, da nameravajo napad na ruskega carja v Londonu.

London, 15. septembra. „Times“ odločno ugovarja liberalnim časnikom, naj Anglija poseže v turške zadeve, češ da bi tak korak ne imel nikakega vspeha, pač pa bi dal povod novemu klanju.

Hennebergova svila

— pristna le, ako se naroči neposredno od moje tovarne — črna, bela in barvena, od 35 kr. do gl. 14-65 meter, — gladka, progasta, križasta, vzorčasta, damasti itd. (okoli 240 raznih kakovosti in 2000 raznih boj, vzorcev itd.) poštnine in carine preste na dom. Vzorec obratno. Dvojni pisarni porto v Švico.

Tovarne za svilo G. Henneberg
25 (e. in kr. dvorni zalagatelj) v Curihu. 8-7 1

Zobobol olajšujejo

zobne kapljice lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta), katere so bile odlikovane z Najvišjim priznanjem Nj. e. in kr. Visokosti prejasne gospe prestolonaslednice-vdove nadvojvodinje

Štefanije.

Steklenica velja 20 kr.

126 (50-29) 6

Umrli so:

13. septembra. Julij Golja, izkuhov sin, 3 mesece, Dolge ulice 3, črevesni katar.

Tujci.

13. septembra.

Pri **Slonu**: Janisch, Pollack z Dunaja. — Scarpa z Reke. — Nerozzi, Corazza, Metzner, Bryce, Ongaro, Fincl, Charmatz iz Trsta. — Hausmann iz Prage. — Bernstein, Haimer, Ornstein iz Zagreba. — Fischer iz Budimpešte. — Beyer iz Berolina. — Paulin iz St. Ruperta. — Černe iz Tomaja. — Rieder iz Šmohorja. — Mayer iz Grada. — Bazdek iz Mür-

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
raznamovanib
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

zuechlag-a. — Kircher iz Mureck-a. — Maly iz Tržiča. — Brezovar iz Medvod. — Slave s Kranjske Gore.

Pri **Maliču**: Lička, Koebl, Baumgartner z Dunaja. — Treuner iz Grada. — Sauer iz Vel. Kaniže. — Zechner iz Brežice. — Gantar iz Čermošnjice. — Schreiber iz Lundenburg-a. — Gula iz Trsta. — Zviebl iz Grossstübing-a. — Kaus iz Lipnice.

Pri **Lloydu**: Schmied iz Grada. — Skopal iz Novega Mesta. — Fabiani iz Sevnice. — Leskovic, Glaser z Dunaja. — Rehnitzer iz Radgone. — Skušek iz Metlike.

Pri **Bavarskem dvoru**: Gutmann iz Celja. — Cerno iz Susevere. — Hönigmann, Mihič iz Kočevja. — Pravisani iz Vidna.

Pri **avstrijskem caru**: Novak iz Trojan. — Jezire iz Sela. — Koželj iz St. Gotarda.

Pri **Južnem kotodvoru**: Marok iz Kostanjevice. — Bukvich z Dunaja. — Kukmann iz Pulja. — Otner iz Linca.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina 24. urah v mm.
14	9. zvečer	733.7	13.7	sl. jvzh.	skoro jasno	
15	7. jutraj 2. popol.	737.6 738.3	12.0 20.0	sl. sever sl. sszh.	megla jasno	18.5

Srednja večerajšnja temperatura 13.5°, za 1.5° nad normalom.

Boljša rodbina (uradniškega stanu) **vsprejme**

jednega ali dva dijaka

na hrano in stanovanje. — Francov nasip št. II, III. nadstropje. 646 3—1

Prodaja materijala od knežjega dvorca.

Od porušenega knežjega dvorca v Ljubljani prodajam po nizki ceni

stavbinski in drugi materijal,

kot: opeko, vezi, vrata, okna itd. itd.

na lici mesta ali pa na svojem domu v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.

Val. Accetto,
zidarski mojster.

554 62—17

„Glasbena Matica“ v Ljubljani.

Naznanilo

o XV. šolskem letu 1896/97.

Vpisovanje se vrši 17., 18. in 19. septembra dopoldne od 11. do 12. in popoldne od 4 do 6. ure v prostorih društvene šole na Bregu h. št. 20, II. nadstropje (Cojzova hiša).

Poučevanje se prične v ponedeljek, dne 21. septembra.

Učni predmeti:

Splošna glasbena teorija,
zborovo petje (dekliški, deški in dijaški } pouk je brezplačen.
moški zbor).

Harmonija,
kontrapunkt,
solopetje,
glasovir,
gosli. } učnine se plača za pouk v dveh tedenskih urah
od predmeta 1 gld. 50 kr. na mesec.

Vpisnine se plača za vsakega gojenca 1 gld.

Stariši gojencev morajo biti društveniki „Glasbene Matice“; če niso še društveniki, plačajo pri vpisu gojenca 2 gld. letne društvenine.

625 3—3

Odbor.

Zahvala.

645 1—1

Za izraze sočutja ob boleznih in smrti nepozabnega soproga, oziroma brata, gospoda

Ivana Dolenc-a

in za častno spremstvo k zadnjemu počitku, osobito prečastiti duhovščini, gospodom pevcem in vsem drugim od blizo in daleč izrekajo najsrčnejšo zahvalo

žalujoči ostali.

V Stari Loki, dne 15. septembra 1896.

Več stanovanj je oddati.

Največje (4 sobe in kuhinja) za 180 gld., najceneje za letnih 90 gld.

Natančneje se izve pri lastniku **Trškane** v Vodmatu. 627 3—3

Dijaki

638 3-3

z dobro postrežbo se sprejmejo v stanovanje in hrano.

Stari trg št. 26, I. nadstropje.

Št. 2.6127.

Razpis službe.

620 3—2

Na novo ustanovljeni mestni slovenski višji dekliški šoli v Ljubljani, koje prvi letnik se ima vsled sklepa občinskega sveta ljubljanskega z dne 22. julija t. l. otvoriti vsaj s 1. novembrom tekočega leta, je namestiti

službo nadzorovalne dame

s plače po dogovoru.

Prosilke za to službo naj vložé svoje z dokazili o usposobljenosti, rojstvu in domovinstvu opremljene prošnje

do konca meseca septembra t. l.

pri podpisnem magistratu, in sicer one, ki so v kaki javni službi, potom predstojnega oblastva.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dne 3. septembra 1896.

Knjigarna Kleinmayr-ja in Bamberg-a

v Ljubljani na Kongresnem trgu 2

priporoča svojo 637 6—3

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovjših izdajah broširanih in v trdnih šolskih vezih po najnižjih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastoj.

Dunajska borza.

Dne 15. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 65 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 60 „
Avstrijska zlata renta 4%	123 „ 40 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 „ 30 „
Ogerska zlata renta 4%	122 „ 20 „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 „ 35 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	952 „ — „
Kreditne delnice, 160 gld.	367 „ 75 „
London vista	119 „ 60 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 62 1/2 „
20 mark	11 „ 73 „
20 frankov (napoleonor)	9 „ 53 1/2 „
Italijanski bankovci	44 „ 30 „
C. kr. cekini	5 „ 65 „

Dne 14. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	144 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	156 „ — „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	190 „ — „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ 40 „
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139 „ — „
Dunavske vravnave srečke 5%	127 „ 75 „
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108 „ 25 „
Posojilo goriškega mesta	112 „ — „
4% kranjsko deželno posojilo	98 „ 75 „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 „ 35 „
Prioritetne obveznice državne železnice	225 „ — „
„ „ južne železnice 3%	172 „ — „
„ „ južne železnice 5%	128 „ 75 „
„ „ dolenskih železnic 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	142 „ — „
Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gld.	18 „ 25 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „ — „
Salmove srečke, 40 gld.	69 „ 50 „
St. Genois srečke, 40 gld.	70 „ 50 „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 „ — „
Ljubljanske srečke	22 „ 75 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	156 „ — „
Akcije Ferdinandove sev. železn. 1000 gl. st. v.	3415 „ — „
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	434 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	102 „ — „
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	63 „ — „
Montanska družba avstr. plan.	84 „ 70 „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	154 „ — „
Papirnih rubljev 100	127 „ 67 „

Nakup in prodaja

vankevrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka.
Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilfstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.